

Rozdział I

Ocena sytuacji makroekonomicznej Polski oraz kierunki polityki fiskalnej

1. Ocena sytuacji makroekonomicznej Polski

Otoczenie zewnętrzne

Prognozy Komisji Europejskiej (KE) dotyczące kondycji ekonomicznej głównego partnera handlowego Polski, jakim jest Unia Europejska (UE), pozwalają na optymistyczną ocenę perspektyw wzrostu gospodarczego w Polsce. Zgodnie z szacunkami opublikowanymi w maju 2015 r., KE przewiduje, że tempo wzrostu PKB w UE w latach 2015–16 wyniesie odpowiednio 1,8% oraz 2,1%. Głównym czynnikiem wzrostu w UE w horyzoncie prognozy będzie popyt krajowy, zwłaszcza konsumpcja prywatna, przy neutralnym wkładzie eksportu netto. Poprawa dynamiki popytu krajowego w UE sprzyjać będzie coraz wyższej dynamice importu UE, głównego indykatora rynków eksportowych Polski. KE prognozuje, że import UE w latach 2015–16 zwiększy się odpowiednio o 4,6% i 5,6%.

Produkt krajowy brutto

Gospodarka polska znajduje się na ścieżce szybkiego wzrostu począwszy od II kw. 2013 r., rosnąc w tym okresie w tempie nieznacznie tylko niższym od długookresowej średniej. W wyraźnym trendzie wzrostowym utrzymuje się eksport, któremu sprzyja relatywnie wysoka konkurencyjność polskich przedsiębiorstw oraz poprawa dynamiki aktywności na polskich głównych rynkach eksportowych. Znajduje to swoje odbicie w wyższej dynamice produkcji przemysłowej oraz inwestycji, w szczególności w kategorii tzw. zakupów, obejmującej maszyny i urządzenia oraz środki transportu. Wraz ze wzrostem popytu na pracę i spadkiem stopy bezrobocia stopniowo poprawia się też sytuacja na rynku pracy. W efekcie w tendencji wzrostowej znajduje się konsumpcja prywatna. Coraz większą rolę we wzroście PKB odgrywa popyt krajowy, który od IV kw. 2013 r. stał się głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego.

Przewiduje się, że wzrost gospodarczy w Polsce w 2015 r. wyniesie 3,4%, czyli tyle samo, co w 2014 r. Z kolei w 2016 r. realne tempo wzrostu PKB przyspieszy do 3,8%.

Podstawowym czynnikiem wzrostu pozostanie prywatny popyt krajowy.

W okresie do 2016 r. polityka makroekonomiczna prowadzona będzie w warunkach wciąż ujemnej, lecz domykającej się luki produktowej. Szacuje się, że luka produktowa w relacji do potencjalnego PKB wyniesie minus 0,4% w 2015 r. i minus 0,2% w 2016 r. wobec 0,5% w 2014 r. Tempo wzrostu PKB potencjalnego w prognozowanym okresie zwiększy się stopniowo z poziomu 3,2% szacowanego dla 2014 r. do 3,5% w 2016 r. Do poprawy

dynamiki potencjału polskiej gospodarki w głównej mierze przyczyni się oczekiwane przyspieszenie tempa wzrostu produktywności czynników produkcji i stopniowe zwiększanie się udziału kapitału w tworzeniu wzrostu gospodarczego.

Analiza podstawowych składników zagregowanego popytu

Prezentowany scenariusz wzrostu gospodarczego zakłada, że w latach 2015–16 w Polsce udział inwestycji w sektorze instytucji rządowych i samorządowych w PKB wyniesie przeciętnie 4,3% i będzie zbliżony do poziomu z 2014 r. (4,4% PKB). W przypadku inwestycji w sektorze rynkowym, po silnym spadku w latach 2009–10, od 2011 r. obserwuje się odbudowę ich udziału w PKB, pomimo relatywnie niekorzystnej sytuacji w otoczeniu zewnętrznym. Udział inwestycji w sektorze rynkowym w PKB w 2014 r. osiągnął 15,1%, czyli jedynie 0,1 pkt. proc. poniżej poziomu z początku poprzedniego ożywienia inwestycyjnego (tj. w związku z przystąpieniem Polski do UE w 2004 r.). W okresie objętym prognozą przewiduje się kontynuację tendencji odbudowy popytu inwestycyjnego sektora prywatnego. Zakłada się, że po lekkim przyspieszeniu w 2015 r., w roku kolejnym tempo wzrostu nakładów brutto na środki trwałe w sektorze rynkowym powróci w okolice poziomu z 2014 r. Na możliwe wyhamowanie ich dynamiki wskazują również badania ankietowe prowadzone przez NBP. Dynamika inwestycji w sektorze rynkowym będzie wyższa od wzrostu gospodarczego, w rezultacie ich udział w PKB zwiększy się do 15,9% w 2015 r. i 16,6% w 2016 r. Czynnikiem wspierającym wzrost popytu inwestycyjnego sektora prywatnego obok oczekiwanej poprawy koniunktury w otoczeniu zewnętrznym będzie również utrzymanie się kosztu kapitału na relatywnie niskim poziomie w związku z niskimi stopami procentowymi oraz w efekcie działania programu Inwestycje Polskie.

Uwzględniając powyższe, prognozuje się, że realne tempo wzrostu inwestycji ogółem w 2015 r. wyniesie 8,6% wobec 9,2% wzrostu zanotowanego w roku ubiegłym. W 2016 r. oczekiwane jest dalsze niewielkie ograniczenie tempa wzrostu popytu inwestycyjnego w gospodarce polskiej, do 7,0%.

Prognozuje się, że w roku bieżącym spożycie ogółem wzrośnie realnie o 3,4%, tj. o tyle samo, co w 2014 r. W przyszłym roku wzrost ten ukształtuje się na poziomie 3,2%. Zmiany spożycia ogółem są konsekwencją oczekiwań dotyczących kształtowania się spożycia publicznego i spożycia prywatnego.

Ścieżka wzrostu spożycia publicznego uwarunkowana będzie działaniami rządu ukierunkowanymi na osiągnięcie średniookresowego celu budżetowego. Szacuje się, że udział tej kategorii ekonomicznej w PKB obniży się z 18,2% w 2014 r. do 18,1% w 2015 r. i 17,7% w 2016 r.

W przypadku spożycia prywatnego prognozuje się, że w 2015 r. realny wzrost tej kategorii ekonomicznej przyspieszy do 3,4% z 3,0% w ubiegłym roku. Przyspieszenie realnej dynamiki

spożycia prywatnego związane jest z obserwowanymi pozytywnymi tendencjami zachodzącymi na rynku pracy, które wraz ze spadkiem cen wspierają realny wzrost dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych. Ponadto, wsparciem dla dochodów do dyspozycji powinno być również dalsze zwiększenie pomocy państwa dla rodzin z dziećmi i jednorazowe zwiększenie waloryzacji emerytur i rent w 2015 r. Prognozuje się, że w roku 2016 – wraz z oczekiwaną poprawą nastrojów konsumenckich dzięki lepszej koniunkturze – realne tempo wzrostu spożycia prywatnego przyspieszy do 3,7%.

W okresie 2009–14 udział eksportu w PKB w Polsce wzrósł z poziomu 37,6% do 46,9%. Tak dynamiczna zmiana struktury polskiego PKB wynika z utrzymującej się wysokiej konkurencyjności polskich przedsiębiorstw oraz, co również istotne, z relatywnej słabości popytu krajowego w tym okresie, zwłaszcza do 2013 r. Oczekuje się, że udział eksportu w PKB będzie nadal rósł, choć już znacznie wolniej. Przyjęty scenariusz kształtowania się popytu w UE, tj. rynku na który trafia ok. 3/4 polskiego eksportu, ścieżka kursu walutowego oraz przejściowy charakter ożywienia w handlu w ramach międzynarodowych łańcuchów wartości dodanej, który spowodował szybki wzrost eksportu w I kwartale 2015 r., pozwalają oczekiwać, że w 2015 r. realny wzrost eksportu dóbr i usług w Polsce przyspieszy do 6,8% z 5,7% w 2014 r., a w roku kolejnym ukształtuje się na poziomie 6,0%. Oznacza to, że tempo wzrostu eksportu pozostanie wyższe niż tempo wzrostu rynków eksportowych, czego wynikiem będzie wzrost udziału eksportu w PKB do historycznie wysokiego poziomu 48,8%.

Prezentowany scenariusz dla podstawowych komponentów popytu krajowego oznacza, że po silnym wzroście do 4,9% w 2014 r., w bieżącym roku realne tempo wzrostu tego agregatu makroekonomicznego wyniesie 3,7%, a w 2016 r. przyspieszy do 4,0%.

Uwzględniając kształtowanie się eksportu, można oczekiwać, że tempo wzrostu całkowitego popyt finalnego – mającego istotne znaczenie dla zachowania się importu – ustabilizuje się w latach 2015–16 na poziomie 4,7%, po silnym wzroście do 5,2% w roku ubiegłym.

Dodatkowo, biorąc pod uwagę zmniejszenie realnego wzrostu importu w I kwartale 2015 r. do 6,0% z 9,5% w IV kwartale 2014 r., oczekuje się, że realne tempo wzrostu tej kategorii ekonomicznej wyniesie 7,5% w 2015 r. i 6,5% w 2016 r. wobec 9,1% w 2014 r.

Uwzględniając prognozowane tempa wzrostu eksportu i importu można oczekiwać, że wkład we wzrost PKB ze strony eksportu netto w latach 2015–16 pozostanie ujemny i wyniesie minus 0,3 pkt. proc. wobec minus 1,4 pkt. proc. w roku ubiegłym.

Biorąc pod uwagę prezentowany scenariusz kształtowania się popytu finalnego oraz znacząco ujemną kontrybucję we wzrost PKB zmiany stanu rzeczowych środków obrotowych odnotowaną w I kwartale 2015 r., przewiduje się, że wkład zmiany zapasów we wzrost gospodarczy wyniesie minus 0,6 pkt. proc. w 2015 r., a w roku kolejnym będzie neutralny dla wzrostu PKB.

Bilans płatniczy

Nierównowaga zewnętrzna polskiej gospodarki kształtuje się obecnie na najniższym poziomie od połowy lat 90-tych. Wynika to przede wszystkim z poprawy salda obrotów towarowych, które w głównej mierze determinuje zmienność salda rachunku bieżącego. Uwzględniając prognozowane kształtowanie się eksportu netto, wpływającego na wysokość salda obrotów towarowych, oczekuje się, że w roku bieżącym relacja deficytu rachunku obrotów bieżących do PKB spadnie do poziomu 0,6%. Głównym źródłem nierównowagi zewnętrznej pozostanie deficyt dochodów pierwotnych będący odzwierciedleniem ujemnej międzynarodowej pozycji inwestycyjnej netto polskiej gospodarki. W kolejnym roku prognozy deficyt w rachunku bieżącym bilansu płatniczego wzrośnie do 1,5% PKB. Oczekuje się, że w prognozowanym okresie deficyt ten będzie z nadwyżką finansowany napływem kapitału długookresowego, tj. środkami klasyfikowanymi na rachunku kapitałowym (głównie europejskimi funduszami strukturalnymi) i zagranicznymi inwestycjami bezpośrednimi. Łączne saldo rachunku bieżącego i kapitałowego powinno pozostać dodatnie i ukształtować się na poziomie ok. 1,3% PKB w 2015 r. i 0,8% PKB w 2016 r.

Rynek pracy

Poprawa sytuacji gospodarczej w ubiegłym roku, w tym wyraźne przyspieszenie tempa wzrostu inwestycji, przełożyła się na poprawę sytuacji na rynku pracy. Po dwóch latach spadków, w 2014 r. przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej wzrosło o 1,0%, a stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec roku spadła do 11,5% (z 13,4% na koniec 2013 r.). Oczekuje się, że pozytywne tendencje na rynku pracy będą kontynuowane i przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej wzrośnie o 0,9% w 2015 r. i 0,8% w 2016 r. Uwarunkowania demograficzne prezentowanej prognozy, bazujące na założeniu realizacji zmian demograficznych przewidywanych w scenariuszu EUROPOP2013¹ skorygowanym o aktualne dane GUS, wskazują na spadek ludności w wieku produkcyjnym w najbliższych latach. Przyjęty scenariusz kształtowania się współczynnika aktywności zawodowej wraz z prognozowanymi zmianami popytu na pracę pozwalają szacować, że stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec 2016 r. wyniesie 9,7%.

Przewiduje się, że w 2015 r. nominalne tempo wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej wyniesie 3,5%, wobec 3,4% odnotowanych w 2014 r., a w roku 2016 przyspieszy do 3,6%.

¹ Prognoza populacji opublikowana przez Eurostat w dniu 28 marca 2014 r.

Inflacja, stopy procentowe i kurs walutowy

W związku z utrzymującą się ujemną luką produktową w latach 2015–16 inflacja bazowa będzie niska. Dodatkowo, w 2015 r. presję na zmniejszenie ogólnego wskaźnika inflacji CPI będą wywierały ceny energii oraz ceny żywności. W związku z tym prognozuje się, że ceny towarów i usług konsumpcyjnych spadną w roku bieżącym średnio o 0,2%, by w 2016 r. wzrosnąć o 1,7%. Stopniowe ograniczenie skali deflacji w kolejnych miesiącach bieżącego roku, a następnie wzrost inflacji w końcu br. i w 2016 r. będzie związany z: stopniowym wygasaniem wpływu gwałtownego spadku cen surowców energetycznych, wzmocnieniem presji popytowej w gospodarce wynikającej z utrzymywania się silnego wzrostu popytu krajowego, domykaniem się ujemnej luki produktowej, efektami statystycznymi związanymi z bardzo niską bazą z roku 2014 i początku 2015 r. oraz prognozowanym stopniowym przyspieszeniem inflacji w otoczeniu Polski, a także wpływem niekorzystnych warunków klimatycznych na zbiory surowców rolnych w 2015 r.

Wobec aktualnych perspektyw wzrostu gospodarczego oraz utrzymywania się inflacji na niskim poziomie założono, że po obniżce o 0,5 pkt. proc., która miała miejsce w marcu br., do końca 2016 r. stopy procentowe banku centralnego pozostaną na niezmiennym poziomie. W rezultacie, w 2015 r. stopa referencyjna wyniesie średnio 1,6%, a w 2016 r. obniży się do 1,5%.

W prognozowanym okresie oczekiwane jest utrzymanie się tendencji aprecjacyjnej złotego wobec euro. Umacnianiu się polskiej waluty powinny sprzyjać silne fundamenty polskiej gospodarki, w tym niewielki deficyt rachunku bieżącego, napływ inwestycji zagranicznych oraz istotny spadek premii za ryzyko związany z wyjściem Polski z procedury nadmiernego deficytu. Wartość kursu złotego wobec dolara będzie determinowana przez kształtowanie się waluty amerykańskiej na globalnym rynku walutowym, w tym przez jego silne umocnienie wobec euro obserwowane w bieżącym roku. Przyjęto, że w 2015 r. średni kurs złotego wyniesie 4,15 EUR/PLN i 3,77 USD/PLN, a w 2016 r. ukształtuje się na poziomie 4,03 EUR/PLN i 3,66 USD/PLN.

Lata 2017-2019

Oczekuje się, że wraz z utrzymującą się dobrą koniunkturą w UE, w Polsce w kolejnych latach sytuacja gospodarcza będzie dalej się poprawiać i realny wzrost PKB ustabilizuje się na poziomie ok. 3,9-4,0%. Pozwoli to na domknięcie w 2017 r. ujemnej obecnie luki produktowej, czyli różnicy pomiędzy rzeczywistym a potencjalnym poziomem PKB. Zakłada się, że począwszy od 2018 r. tempo wzrostu rzeczywistego PKB będzie równe szacowanemu tempu wzrostu potencjału polskiej gospodarki. Można oczekiwać, że w strukturze popytu krajowego dominować będzie sektor prywatny. Związane jest to z prognozowanym przyspieszeniem tempa wzrostu konsumpcji prywatnej wraz

z kontynuacją pozytywnych tendencji na rynku pracy. Przy założeniu stabilnej dynamiki inwestycji w sektorze rynkowym, m. in. w wyniku spadku ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej, rosnąć też będzie ich udział w PKB. Kształtowanie się popytu publicznego będzie z kolei podporządkowane kontynuowanym działaniom ukierunkowanym na osiągnięcie średniookresowego celu budżetowego, tj. deficytu strukturalnego na poziomie 1% PKB, i wynikającym ze stabilizującej reguły wydatkowej. Prognozowany wzrost PKB w latach 2017–19 będzie miał miejsce w warunkach utrzymującej się ujemnej kontrybucji w ten wzrost ze strony eksportu netto. Zmiana stanu zapasów w opisywanym horyzoncie prognozy będzie neutralna dla tempa wzrostu gospodarczego.

Utrzymująca się dobra koniunktura gospodarcza i trwająca odbudowa popytu inwestycyjnego będą skutkować utrzymaniem się dodatniego tempa wzrostu popytu na pracę w wysokości średnio 0,7%. Pozwoli to na redukcję stopy bezrobocia do 8,9% w 2017 r., 8,0% w 2018 r. i 7,1% w 2019 r. W warunkach malejącej stopy bezrobocia wzmocnieniu ulegnie pozycja pracownika w procesie negocjacji płacowych, co będzie sprzyjało przyspieszeniu nominalnej dynamiki wynagrodzeń i pozwoli na utrzymanie ich realnego tempa wzrostu na poziomie zbliżonym do długookresowego tempa wzrostu produktywności pracy.

W latach 2017-2019 polityka pieniężna NBP ukierunkowana będzie na sprowadzenie, a następnie stabilizację tempa wzrostu cen konsumpcyjnych na poziomie celu inflacyjnego wynoszącego 2,5%. Równocześnie oczekiwane jest utrzymanie się tendencji aprecjacyjnej złotego.

Stopniowe zmniejszanie nadwyżki na rachunku obrotów towarowych w połączeniu z niewielkim pogorszeniem pozostałych sald rachunku bieżącego sprawi, że nierównowaga zewnętrzna powróci do lekkiej tendencji wzrostowej.

Uwarunkowania prognozy makroekonomicznej

Podstawowym czynnikiem ryzyka dla prezentowanej prognozy makroekonomicznej jest sytuacja gospodarcza w Unii Europejskiej, głównego partnera handlowego Polski. Wśród negatywnych czynników ryzyka prognozy wzrostu gospodarczego w UE można wymienić:

- a) możliwość dalszego zaostrzenia konfliktu między Rosją i Ukrainą oraz na Bliskim Wschodzie i w północnej Afryce;
- b) wzrost zmienności na rynkach finansowych w związku z wciąż nierozwiązanym kryzysem finansów publicznych w Grecji, potencjalnym wpływem niskiego nominalnego wzrostu gospodarczego na stabilność długu publicznego w krajach UE oraz normalizacją polityki monetarnej w USA;
- c) opóźnienia w planowanej implementacji reform strukturalnych w państwach członkowskich;

- d) pogłębienie się procesów deflacyjnych oraz utrwalenie się niskich oczekiwań inflacyjnych podmiotów gospodarczych w UE, co prowadzić będzie do ograniczenia zagregowanego popytu i wzrostu realnych stóp procentowych, a w konsekwencji może uruchomić negatywną spiralę płacowo-cenową;
- e) przedłużający się tzw. efekt histerezy na rynku pracy skutkujący wydłużeniem się okresu powrotu stopy bezrobocia do niższych poziomów oraz wolniejszy od oczekiwanego wzrost produktywności czynników produkcji.

Do pozytywnych czynników ryzyka można zaliczyć:

- a) większy od szacowanego pozytywny wpływ niskich cen ropy naftowej na zagregowany popyt;
- b) większą od zakładanej deprecjację kursu euro wobec dolara amerykańskiego w związku z prowadzoną przez Europejski Bank Centralny polityką luzowania ilościowego;
- c) pozytywne skutki Europejskiego Planu Inwestycyjnego;
- d) zakończoną sukcesem implementację reform strukturalnych w krajach członkowskich UE.

Ważnym ryzykiem dla globalnych perspektyw wzrostu gospodarczego jest też sytuacja ekonomiczna w Chinach. Wstępny odczyt sierpniowego PMI dla jednej z największych światowych gospodarek okazał się najniższym od marca 2009 r., co, obok informacji o spadku eksportu, zostało przez rynki finansowe odczytane jako indyktor istotnego spowolnienia dynamiki PKB. Z uwagi na silne powiązania handlowe z resztą świata, wolniejszy wzrost gospodarczy w Chinach stanowi poważne zagrożenie dla przyjętej w uzasadnieniu ścieżki wzrostu naszych najważniejszych partnerów handlowych jak również zmienności cen na rynkach surowcowych i finansowych.

W przypadku Polski poza wspomnianymi wyżej czynnikami ryzyka dla projekcji gospodarczej UE warto zwrócić uwagę na bezpośrednie skutki dla perspektyw wzrostu polskiej gospodarki wynikające z możliwości zaostrenia się konfliktu za naszą wschodnią granicą. Sankcje wobec Rosji i uderzające w gospodarkę tego kraju niskie ceny ropy naftowej grożą dalszym osłabieniem dynamiki aktywności gospodarczej w krajach Wspólnoty Niepodległych Państw i w konsekwencji obniżeniem dynamiki wymiany handlowej Polski z tym regionem.

Ekspozycja polskiego eksportu na rynki Ukrainy i Rosji pozostaje jednak umiarkowana, a w 2014 r. w wyniku spadku wymiany uległa ona dodatkowo obniżeniu. Ekspozycja wyłącznie na rynek Ukrainy – czyli ryzyko bezpośrednie - jest bardzo niewielka i wynosi poniżej 2%, choć łącznie z udziałem Rosji jest to 6% (tj. o ok. 2 pkt. proc. mniej niż rok wcześniej). Negatywne konsekwencje spadku popytu ze strony rynków wschodnich dotychczas w dużym stopniu ograniczała poprawa dynamiki importu UE i pozytywny wpływ tego czynnika powinien utrzymać się również w kolejnych latach. Potencjalna eskalacja

konfliktu może przełożyć się jednak na znaczący wzrost zawirowań na światowych rynkach finansowych i surowcowych. Nie można wykluczyć również wprowadzenia przez stronę rosyjską ograniczeń w imporcie na kolejne grupy towarów.

Materializacja negatywnych czynników ryzyka dla prognozy wzrostu w UE skutkować może zmianą założeń dotyczących kształtowania się awersji do ryzyka na międzynarodowych rynkach finansowych. Ma to z kolei istotne znaczenie dla prezentowanej prognozy kursu walutowego, inflacji, stóp procentowych, czy założeń dotyczących przepływu kapitałów na międzynarodowych rynkach finansowych. Czynnikiem ryzyka dla realizacji prognozy inflacji jest również odmienne od założonych kształtowanie się czynników podażowych. Niższe ceny na rynku surowców i żywności mogą spowodować niższą dynamikę cen towarów i usług konsumpcyjnych.

2. Kierunki polityki fiskalnej

Głównym celem polityki fiskalnej pozostaje dalsze ograniczanie nierównowagi finansów publicznych w sposób niezagrażający średniookresowym perspektywom rozwoju kraju. Takie podejście jest spójne z rekomendacjami Rady Europejskiej, która uznała, iż konsolidacja fiskalna przyjazna wzrostowi gospodarczemu jest jednym z priorytetów polityki gospodarczej krajów UE. Zapewnienie optymalnego tempa konsolidacji finansów publicznych, przy jednoczesnej dbałości o zrównoważony wzrost gospodarczy, jest szczególnie ważne w warunkach niepewności dotyczącej sytuacji gospodarczej w strefie euro oraz napięć geopolitycznych. Zrównoważone finanse publiczne sprzyjają długofalowemu wzrostowi gospodarczemu i są kluczowym elementem stabilności makroekonomicznej. Z kolei wysoki deficyt sektora finansów publicznych, poprzez negatywny wpływ na oszczędności krajowe, wzrost premii za ryzyko kraju, a tym samym wyższy koszt kapitału oraz rosnące koszty obsługi coraz większego długu, hamująco wpływa na akumulację kapitału i w efekcie przyczynia się do obniżenia tempa wzrostu potencjalnego PKB.

Obserwowana poprawa stanu finansów państwa była realizowana m.in. dzięki konsekwentnemu wzmocnieniu dyscypliny fiskalnej z uwzględnieniem wpływu podejmowanych działań na gospodarkę. 19 czerwca 2015 r. Rada Ecofin przyjęła decyzję o zakończeniu procedury nadmiernego deficytu wobec Polski. Tym samym Polska zredukowała nadmierny deficyt o rok wcześniej niż było to rekomendowane przez Radę, co świadczy o skuteczności przyjętej strategii konsolidacji i podejmowanych działań. W 2014 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w Polsce wyniósł 3,2% PKB, a przekroczenie wartości referencyjnej wynoszącej 3% PKB wynikało wyłącznie z poniesionego w tym roku kosztu wdrożenia systemowej reformy emerytalnej z 1999 r. (0,4% PKB). Dług sektora osiągnął natomiast 50,1% PKB, znacznie poniżej wartości referencyjnej wynoszącej 60% PKB.

Ograniczenie deficytu jest głównie efektem działań podjętych po stronie wydatkowej. Oprócz wzmocnienia dyscypliny wydatkowej podjęto szereg aktywności wspierających stronę dochodową. Na podstawie dokonanej diagnozy najistotniejszych problemów w obszarze przestrzegania przepisów podatkowych (tax compliance) i efektywności administracji podatkowej, przygotowano plan działań, który przedstawiony został w dokumencie pod tytułem „Działania zwiększające stopień przestrzegania przepisów podatkowych i poprawiające efektywność administracji podatkowej w latach 2014-2017”. Działania te są sukcesywnie wdrażane.

Zakończenie procedury nadmiernego deficytu oznacza możliwość kształtowania polityki fiskalnej w sposób bardziej elastyczny, choć wciąż w ramach ograniczeń wynikających z prawa krajowego i unijnego, w szczególności stabilizującej reguły wydatkowej oraz wynikających z części prewencyjnej Paktu Stabilności i Wzrostu wymogów ścieżki prowadzącej do średniookresowego celu budżetowego (MTO). Kolejne lata będą więc zorientowane na osiągnięcie przez Polskę deficytu strukturalnego na poziomie 1% PKB, czemu będzie sprzyjać stabilizująca reguła wydatkowa. Zgodnie z art. 112aa ustawy o finansach publicznych, poziom skonsolidowanych wydatków budżetu państwa, Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Emerytur Pomostowych, funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych BGK, funduszy zarządzanych przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Funduszu Pracy i rachunków o których mowa w art. 223, 163 i 11a ustawy o finansach publicznych z wyłączeniem wydatków w pełni finansowanych środkami z bezzwrotnej pomocy unijnej i EFTA w 2016 r. będzie po raz kolejny z góry ograniczony przez nieprzekraczalny limit wydatków (por. rozdział V Wydatki budżetu państwa).